

دانشگاه صنعتی شریف
کتابخانه مرکزی

خلاصه گزارش عملکرد کتابخانه دانشگاه صنعتی شریف
در سال ۱۳۸۸

تهیه و تنظیم
مریم اسدی

مقدمه

کتابخانه دانشگاه صنعتی شریف در سال ۱۳۴۴ همزمان با تاسیس دانشگاه فعالیت خود را آغاز نموده است و در حال حاضر کتابخانه مرکزی در ساختمان دکتر مجتهدی به مساحت ۶۰۰۰ متر مربع در ضلع شرقی دانشگاه و در ۶ طبقه شامل بخش های مدیریت، امور مالی، سفارشات، سازماندهی منابع، نشریات، مواد سمعی و بصری، پایان نامه ها و اسناد، امانت مرکزی، اطلاع رسانی، مرجع و صحافی قرار گرفته است. لازم به ذکر است تعداد ۹ کتابخانه اقماری زیر نظر کتابخانه مرکزی به ارائه خدمات کتابداری می پردازند و کتابخانه مرکزی وظیفه تهیه و سفارش، سازماندهی منابع این کتابخانه هارا بر عهده دارد.

گزارش حاضر در صدد آن است تا به ارائه آماری از فعالیتهای و خدمات انجام شده در بخش های مربوط به گروه خدمات کتابداری در سال ۱۳۸۸ بپردازد. به نظر می رسد گزارش مذکور بتواند وضعیت موجود خدمات کتابخانه از سوی بخش های مختلف کتابخانه مرکزی و کتابخانه های شعب اطلاعاتی را ارائه نماید. همچنین به مسؤلان و مدیریت کتابخانه در تصمیم گیری های آتی کمک نموده و چشم انداز واقعی برای ادامه راه پیشروی کتابخانه قرار دهد.

برای گردآوری اطلاعات لازم از فرمهای گزارش سه ماهه برای کتابخانه های شعب و بخش های کتابخانه مرکزی استفاده شده است. فرمهای گزارش در پایان هر فصل به کتابخانه ها و بخش ها ارسال می گردید و برای بخش امانت مرکزی نیز گزارش روزانه اخذ می شد. کلیه داده های موجود در فرمها وارد نرم افزار Excel گردید و سپس جداول لازم برای نشان دادن فعالیتهای، خدمات رسم شد. در ادامه به فعالیتهای و خدمات بخش های کتابخانه مرکزی و کتابخانه های شعب به تفکیک اشاره می گردد.

بخش امانت

فعالیتها و خدمات بخش امانت در سال ۱۳۸۸	
تعداد امانت	۴۶۰۵۲ نسخه
تعداد عضویت	۲۳۲۲ نفر
تعداد تسویه حساب	۱۷۸۲ نفر
تعداد کل اعضاء فعال	۹۷۷۹ نفر
تعداد کتاب رزرو شده توسط اعضاء از راه دور	۱۰۱۳ نسخه از سوی ۶۲۴ نفر
تعداد اعلامیه های رزرو آماده امانت	۱۸۹۶ نسخه از سوی ۱۵۴۹ نفر
تعداد اعلامیه دارای تاخیر	۹۶۲ اعلامیه
تعداد خدمات به عضو طرح غدیر	۱۳۷۹ مورد
تعداد خدمات به عضو دارای معرفی نامه	۲۸۸ نفر
تعداد ثبت کتب جدید	۳۵۹۳ نسخه
تعداد کتب ارسال شده به صحافی	۲۵۲ نسخه

سایر فعالیتهای

- تعداد ۷۲۹۸ عنوان کتاب فارسی برای ۳۰۱۲۹ بار امانت و تمدید شد و تعداد ۴۵۳۴ عنوان کتاب لاتین ۱۵۹۲۳ بار امانت و تمدید شد. بیشترین عناوین کتابهای به امانت رفته فارسی و کتابهای لاتین در جدول زیر بیان می شود.

تعداد امانت	کتاب لاتین	تعداد امانت	کتاب فارسی
۴۸	Fundamental of thermodynamics	۶۵	طراحی اجزاء ماشین
۴۴	Phase transformation in metals	۵۹	تشریح کامل مسائل اصول ترمودینامیک
۳۶	Introduction conference on fluid sealing	۵۰	تست های کنکور آزمون های کارشناسی ارشد ریاضی
۳۴	Aviation history	۴۹	متالورژی مکانیکی
۳۲	Ionic compound: application of chemistry	۴۶	درس و تست های تالیفی ریاضی
۳۲	Introduction to flight	۴۲	آبندهای مکانیکی
۳۱	Interactive aerospace engineering and design	۳۹	مبانی ترمودینامیک کلاسیک
۳۰	Entropy generation	۳۷	مقدمه ای بر ترمودینامیک مواد
۲۹	Mathematical aspect	۳۷	تحلیل سازه ها
	Problem solving in chemical	۳۶	مقاومت مصالح ارتعاشات
		۳۵	غریبه

- تعداد اعضاء امانت گیرنده ۴۴۷۱ نفر (۴۱۳۳ دانشجو، ۷۸ نفر هیات علمی، ۲۳۰ نفر کارمند و سایر)
- تعداد عضویت ۲۳۲۲:۲۲۳۷ دانشجو، هیات علمی ۲۷، کارمند و سایر ۶۱
- در حال حاضر تعداد اعضا: ۱۶۹۲۶ (۹۷۷۹ فعال)
- تعداد تسویه حساب: ۱۷۸۲ (۱۷۳۶ دانشجو، هیات علمی ۱۳، کارمند و سایر ۳۳)
- ورود اطلاعات کتاب های و جینی مرجع در داخل نرم افزار توسط امانت ۲
- بازگشت و سازماندهی میز امانت کتابخانه های برق، شیمی، متالورژی در نرم افزار پروان توسط امانت ۲
- ورود اطلاعات کتب امانتی از کتابخانه های ادغام شده به نرم افزار سیمرغ
- رسیدگی به وضعیت کتب در امانت کتابخانه های ادغام شده و اطلاع رسانی وسیع درخصوص بازگرداندن آن»

بخش پایان نامه ها

فعالیتها و خدمات بخش پایان نامه ها در سال ۱۳۸۸	
تعداد استفاده از پایان نامه ها	۱۱۱۷۴ جلد توسط ۵۵۹۳ نفر
تعداد خدمات ارائه شده به عضو طرح غدیر	۵۴۶۴ جلد توسط ۱۵۰۱ نفر
تعداد خدمات ارائه شده به عضو آزاد	۲۶۱ جلد توسط ۹۴ نفر
تعداد خدمات ارائه شده به عضو دارای معرفی نامه	۲۵۸۶ جلد توسط ۸۲۱ نفر
تعداد ثبت پایان نامه های جدید	۱۲۶۲ پایان نامه
تعداد استفاده از مقالات B. L.	۱۷۸ نفر
تعداد استفاده از سایر مدارک (مجموعه مقالات شریف و ESDU)	۵۰ نفر
تعداد کپی	۲۰۲۳۰ صفحه

بخش مجلات

فعالیتها و خدمات بخش مجلات در سال ۱۳۸۸	
تعداد مراجعه کنندگان	۸۸۶ نفر
تعداد عناوین مجلات استفاده شده	۲۱۶۰ عنوان
تعداد خدمات ارائه شده به عضو غدیر	۱۲۲ نفر
تعداد خدمات ارائه شده به عضو آزاد و معرفی نامه	۴۶۵ نفر
تعداد فتوکپی تهیه شده از مقالات	۲۷۲۱۰ صفحه از مقاله
تعداد ثبت شماره های جدید مجلات در کاردکس	۱۰۴۰ جلد
تعداد مجلات ارسال شده به صحافی	۱۲۱۵ جلد

سایر فعالیتها

- بیشترین مراجعان این بخش دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری به ترتیب از دانشگاه امیرکبیر، دانشگاه آزاد و دانشگاه خواجه نصیر می باشند. علاوه بر موارد بالا دانشگاه تربیت معلم، علوم پایه دامغان، دانشگاه صنعتی سهند، خواجه نصیرالدین طوسی، دانشگاه علم و صنعت، دانشگاه سمنان، دانشگاه شهید چمران اهواز، دانشگاه تهران، دانشگاه پیام نور، پژوهشگاه های مسکن و شیمی، دانشگاه رشت، مالک اشتر، کاشان، دانشگاه الزهراء، تبریز از دانشگاه هایی بودند که به این بخش مراجعه نموده اند.
- از پر مراجعه ترین عناوین نشریات می توان به عناوین زیر اشاره نمود. شناخت این مساله به کتابخانه در سفارش نشریات مهم و پر استفاده کمک خواهد کرد.

Journal of Heat Transfer
Journal of Chemical Physics
Materials Science and Engineering
AIChE J.
Chemical Engineering Science
J. of Structure Engineering
AIAA J.
American Mathematical Society
Physical Review
Fuzzy sets and Systems
JACS
Tetrahedron let.
Acta Met.
SIAM
J. of Algebra
J. of Hydraulic Eng.
J. of Applied physics
J. of applied mechanics
J. of Sound and vibration
Welding journal
J. of fluid mechanics
Operation research
J. of engineering
ASME heat Transfer
J. of Turbomachinery

کتابخانه های شعب

فعاليتها و خدمات کتابخانه های شعب در سال ۱۳۸۸	
تعداد عضویت جدید	۱۸۰۱ نفر
تعداد کتابهای به امانت رفته	۲۶۵۳۴ جلد
تعداد خدمات ارائه شده به عضو طرح غدیر	۱۲۸۳ نفر
تعداد خدمات ارائه شده به عضو آزاد	۱۰۵۷ نفر
تعداد خدمات ارائه شده به عضو دارای معرفی نامه	۲۵۷ نفر
تعداد ثبت شماره های جدید مجلات در کاردکس	۱۶۰ جلد
تعداد ثبت کتابهای جدید	۱۷۰۹ جلد
تعداد کتابهای ارسال شده به صحافی	۸۷۰ جلد
تعداد تسویه حساب انجام شده	۳۵۵۳ نفر
تعداد کپی از مقالات و کتب	۲۷۳۵۰ صفحه

در حال حاضر تعداد ۶۷۳۹ نفر به عضویت کتابخانه های دانشکده ای درآمده اند که به تفکیک ۷۰۵ نفر دانشجوی دکتری، ۲۲۲۶ نفر دانشجوی ارشد، ۳۱۷۲ نفر دانشجوی کارشناسی، ۳۲۹ نفر هیات علمی و ۳۰۳ نفر کارکنان هستند. در سال ۸۸ که سیستم عضویت از راه دور راه اندازی شده و توسط دانشجویان و یا اعضاء از طریق نرم افزار پروان که بر روی وب سایت کتابخانه قرار داشته است فرم عضویت را تکمیل و سپس توسط کتابداران مسول تایید عضویت بعد از بررسی صحت اطلاعات عضویت آنها تایید می گردید. در مجموع تعداد ۱۸۰۱ نفر به عضویت کتابخانه دانشکده ای درآمده اند که در این میان ۹۰ نفر دانشجوی دکتری، ۷۴۰ نفر دانشجوی ارشد، ۸۱۶ نفر دانشجوی کارشناسی، ۷۷ نفر هیات علمی، ۷۸ نفر کارمند به عضویت کتابخانه درآمدند. و بعد از دریافت فرم عضویت توسط کتابدار در اسرع وقت عضویت افراد تایید می گردید.

سایر فعالیتها

- ۱- الصاق تگ امنیتی و بارکد و ورود اطلاعات کتاب به نرم افزار سیمرغ در کتابخانه فیزیک و بیوشیمی
 - ۲- افزایش تعداد قفسه ها و جابجایی مخزن و میز امانت در کتابخانه مدیریت
 - ۳- ارائه خدمات گزارشات جامع آب، زلزله در کتابخانه عمران
 - ۴- بسته بندی مجلات و برجسب زدن برای ارسال به صحافی در دانشکده ریاضی و صنایع
 - ۵- نقاشی کتابخانه ریاضی و رسیدگی به وضعیت روشنایی کتابخانه های م. شیمی و ریاضی
- علاوه بر فعالیتها و خدمات روزانه در بخش های کتابخانه مرکزی و کتابخانه های شعب، اقدامات و فعالیتهای مهم دیگری صورت گرفته است که به قرار زیر می باشد:

۱/ **راه اندازی سیستم امانت خودکار کتابخانه های شعب**: نرم افزاری که برای کتابخانه های شعب بکار رفته است نرم افزار پروان توسط شرکتی با همین عنوان تهیه شده است. در مرحله اول سیستم مذکور در کتابخانه های مهندسی شیمی و مدیریت راه اندازی و پس از انجام آموزشهای اولیه در مرحله دوم، برای خودکارسازی سیستم امانت

تمام کتابخانه های شعب اقدامات لازم صورت گرفت و همکاران کتابدار بصورت همزمان اقدام به ورود اعضاء خود نمودند. در حال حاضر سیستم خودکار امانت بصورت موازی با امانت سنتی کار می نمایند و اطلاعات بیش از --- دانشجوی و اعضاء هیئت علمی و کارکنان وارد نرم افزار شده است. لازم به ذکر است قبل از اجرا در محیط واقعی ۳۰۰ ساعت جلسه کارشناسی برای ارتقاء نرم افزار برگزار شده است.

✓ ادغام کتب وجین شده دانشکده ها در زیر زمین:

✓ **گسترش خدمات سیار در کتابخانه مرکزی:** همانطور که مستحضرید منابع کتابخانه های مکانیک، هوافضا و کامپیوتر به کتابخانه مرکزی منتقل شده است. کتابخانه مرکزی برای تسهیل و تسریع در استفاده از منابع کتابخانه برای اعضاء هیئت علمی دانشکده های مذکور خدمات سیار را راه اندازی نموده است. نحوه ارائه این خدمت بدین صورت است که عضو هیئت علمی بعد از تماس با بخش امانت کتابخانه مرکزی درخواست استفاده از خدمات سیار را می نماید و در صورت موجود بودن کتاب یا منبع موردنظر، در همان روز منبع در محل دانشکده/ مرکز تحویل می گردد.

✓ ادغام کتاب های شیمی، م.مواد، م.برق در کتابخانه مرکزی

✓ برگزاری جلسات استفاده از کتابخانه برای دانشجویان جدیدالورود

✓ افزایش تعداد ایستگاه های رایانه ای جهت جستجو در منابع کتابخانه در طبقه همکف کتابخانه مرکزی

✓ راه اندازی بخشی ویژه اسایند و دانشجویان دکتری در طبقه همکف کتابخانه مرکزی

جمع بندی

در حال حاضر تعداد بیش از --- هزار کتاب فارسی و بیش از --- هزار عنوان کتاب لاتین چاپی علاوه بر کتب الکترونیکی در کتابخانه مرکزی و شعب وجود دارد. همچنین پایان نامه های فارسی و لاتین به تعداد بیش از --- هزار عنوان، آرشیو نشریات لاتین و فارسی چاپی با بیش از --- عنوان به علاوه نشریات الکترونیکی که به بیش از --- هزار عنوان می رسد و نیز منابع دیداری و شنیداری با بیش از --- عنوان منابع آفلاین سایر فقره های اطلاعاتی کتابخانه را تشکیل می دهد.

در مجموع با توجه به موارد ذکر شده در بالا می توان خدمات و فعالیتهایی که در سال ۸۸ در کتابخانه های دانشگاه صنعتی شریف صورت گرفته است به صورت جدول زیر نشان داد. لازم به ذکر است از آنجائیکه سنجش دقیق خدمات بسیار دشوار بوده و برخی از خدماتی که در کتابخانه صورت گرفته است مثلا پاسخگویی تلفنی، آموزش غیررسمی کاربران و ... را نمی توان در قالب عدد و رقم جای داد، آمار ارائه شده تقریبی می باشد.

مجموع خدمات و فعالیتهای انجام شده در کتابخانه دانشگاه صنعتی شریف

میزان استفاده از انواع منابع اطلاعاتی (کتاب، مجله، سمعی و بصری، پایان نامه، پایگاه اطلاعاتی و مجله الکترونیکی و...)	مورد
تعداد خدمات به عضو غدیر	نفر
تعداد خدمات به عضو آزاد و معرفی نامه	نفر
تعداد فتوکپی	صفحه
تعداد صحافی (کتب و مجلات)	نسخه
میزان افزایش مجموعه کتب	نسخه کتاب
میزان افزایش مجلات چاپی	شماره مجله
میزان افزایش پایان نامه	جلد
تعداد کارکنان	نفر
بودجه تهیه منابع	میلیارد ریال

در پایان به **اهم برنامه های آینده** که به عنوان چشم انداز فرا روی کتابخانه قرار خواهد گرفت اشاره ای می گردد:

- ۱- انتقال منابع کتابخانه های دانشکده ای به کتابخانه مرکزی با همکاری دانشکده ها
- ۲- خودکار سازی کامل بخش امانت کتابخانه ها
- ۳- راه اندازی سامانه عضویت و تسویه حساب متمرکز در کتابخانه مرکزی
- ۴- ارتقاء کیفیت خدمات کتابداری و اطلاع رسانی از طریق نیازسنجی، پاسخ به نیازهای اطلاعاتی کاربران، استفاده از فناوری در ارائه خدمات کتابخانه، کاهش بوروکراسی، آموزش کاربران و
- ۵- بهبود منابع نیروی انسانی از طریق بکارگیری نیروی های متخصص کتابداری
- ۶- ارتقاء سواد اطلاعاتی کاربران و کارکنان کتابخانه با برگزاری دوره های آموزشی

پایان